REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia,
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:

In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 63. Brașov, Sâmbătă 18 (31) Martie. 1900.

Temporisarea lui Szell.

Multă bătaiă de cap le face guvernanților ungurĭ de aḑĭ jocul de intrigĭ, ce se petrece în sînul propriei lor partide. Organele guvernului nu se mai ocupă de un timp încóce, decât de aceste frecărĭ între „vechii“ și „noii“ liberalĭ, cum clasifică ḑiarul lui Banffy cele două curente din sînul majorității parlamentare, carĭ se luptă pentru preponderanță în cârmuirea statului.

A trecut anul de când Coloman Szell a ajuns în fruntea guvernului, și încă nu s'a petrecut nimic din ceea-ce au așteptat și au dorit „vechii“ membri ai partidei liberale, adecă grupul Tisza-Banffy, care e destul de numĕros, ér de altă parte „noii“ membri, adecă foștii disidențĭ și apponyiștii, carĭ formézá și ei un grup destul de însemnat. Cei dintâi sunt nemulțămițĭ, pentru-că vĕd, că „noii liberalĭ“ au mai multă trecere înaintea lui Szell, ér aceștia au devenit impaciențĭ vĕḑênd, că nu se face destul ambițiunilor și aspirațiunilor lor.

De mult se așteptă și unii și alții la o remaniere a cabinetului, care sĕ facă posibil intrarea fruntașilor lor în ministeriu. S'a creḑut dela început, că Szell numai provisoric va ocupa portofoliul ministeriului de interne, dér étă că încă și astăḑĭ ocupă acest post și, precum se vede, are de gând a-l ocupa încă multă vreme. Asemenea asigură organele lui, că nu se gândesce încă de loc la nouĕ alegerĭ dietale, pentru-că încă n'a sosit „momentul psichologic.“ Așa-dér, conform prognosei acestora, tóte vor rĕmâné în starea de mai înainte, și după încheierea desbaterei budgetare nu se va face nicĭ o schimbare în ministeriu. Wlassics a dat de scire, că, restabilit fiind, se va reîntórce la postul sĕu, ér o schimbare se va face cel mult prin numirea unui nou ministru *a latere* în locul vacant, precum și în posturile de secretarĭ de stat la interne și la comerciŭ.

D-l Coloman Szell temporiséză așa-déră. Contrarii sĕi ḑic, că nu e hotărît, ér amicii sĕi ḑic, că-șĭ are motivele sale de a aștepta „momentul potrivit“. Din tóte resultă, că Szell și cu ai sĕi vor sĕ aibă deocamdată liniște. Una dintre foile cele mai adicte direcțiunei actuale politice „Budapesti Hirlap“, găsesce că dieta n'are lipsă aḑĭ de discuțiunĭ marĭ. Nicĭ în cestiunea dreptului public, nicĭ în cestiunea nationalităților, căcĭ cestiunea de drept public nu e la ordinea ḑilei (?), ér cestiunea naționalităților se ține de cercul de esecutivă al guvernului (!). Ce vor dér? Vor ca dieta sĕ se ocupe acuma numai de inițiative economice și de cele ce au de scop întărirea puterii statului. Sub aceste din urmă ei înțeleg, probabil, reforma administrațiunei șĭ alte inițiative cu tendința de e înainta procesul de contopire națională.

Caracteristic este și rĕmâne însĕ, că ómenii lui Szell eliminéză cu totul cestiunea naționalităților din șirul acelor cestiunĭ, a căror salutară resolvare ar fi menită a întări puterea statului. Ei lasă acéstă cestiune pe mânile organelor esecutive ale guvernului și se mărginesc a constata, că ea n'a făcut încă nicĭ un pas înainte, căcĭ stă tot acolo unde a stat sub Tisza, Wekerle și Banffy. Étă ce scrie în adevĕr amintitul ḑiar:

„In ce privesce cestiunea națio-
„nalităților nu e nicĭ o deosebire nicĭ
„între Tisza și Wekerle, nicĭ între
„Banffy și Szell. Unul e tot așa de
„puțin salvator de patriă, ca și ce-
„lalalt trădător de patriă“.

„Tisza i-a făcut inofensivĭ pe
„Mileticĭ și pe Polit, Wekerle a în-
„temnițat pe memorandiștĭ. Banffy
„a grațiat pe aceștĭ din urmă, ér
„Szell a unit érășĭ secția naționali-
„tăților cu secțiunea poliției de stat,
„cum unită a fost sub Tisza, ca și
„sub Wekerle-Hieronymi. Nu e nicĭ o
„deosebire între politica de naționa-
„litate a unuia séu a celuilalt gu-
„vern“.

Étă dér trăsătura de unire între rivalii la posturile ministeriale, étă în ce se razimă solidaritatea partidei guvernamentale ungurescĭ. Acésta esplică mai elocuent ca orĭ-și-ce situațiunea în sînul majorității parlamentare. Ea este destul de tristă și de plâns, décă vom avé în vedere adevĕratele interese de consolidare ale statului.

Din Bucovina.

Dieta Bucovinei s'a deschis, cum se scie, în 26 Martie n. sub presidenția mareșalului țĕrii Iancu *Lupul*. Guvernul țĕrii era representat de președintele bar. *Bourguignon* și de consilierul aulic Pompe. In discursul sĕu de deschidere, mareșalul țĕrii salută pe membrii camerei și dă espresiune sentimentului colegial. Accentuéză activitatea încordată a deputaților pentru a pertracta bogatul material de lucrare în scurtul timp, ce s'a conces desbaterilor dietale; cere evitarea luptelor de partid și apeléză la armoniă, care trebue căutată în interesul țĕrii și al populațiunei sale. „Sĕ depărtăm decĭ“, ḑise, „tóte neînțelegerile, carĭ ar puté împiedeca pașurile nóstre, neavênd în vedere, decât sânta datoriă către patriă și popor“.

După discursul de deschidere a urmat cetirea raportului comitetului țĕrii relativ la alegerea de deputat pentru orașul Siret și se iau în prima cetire mai multe proiecte ale aceluiașĭ comitet, carĭ se distribuesc diferitelor secțiunĭ spre raportare. Se face apoi alegerea comisiunilor: scrutinătóre, verificătóre, petițională, financiară și administrativă. In tóte aceste comisiunĭ fac parte în numĕr egal membri românĭ.

*

Clubul român dietal, care s'a întrunit Lunĭ în ședință, a luat în desbatere situația politică și demersurile tactice. Discuția s'a prelungit până târḑiu nóptea. S'a ales o subcomisiune, care constă din d-nii baron E. Hormuzachi, Ilarion Onciul, baron Mustatza și Dr. G. Popovicĭ. Acest comitet a deliberat Marțĭ și s'a declarat în permanență.

*

Tot Lunĭ a ținut și *clubul coaliției antiromâne* o consfătuire. Aicĭ a propus cunoscutul româno-fag Nikolaj Wassilko, ca la alegerile în comisia administrativă sĕ li se ia Românilor un mandat. „Patria“ află, că deputații germanĭ au combătut aceste apucăturĭ, așa că repartițiunea mandatelor a rĕmas și de astă-dată nealterată.

*

Despre *atitudinea deputaților românĭ* în dietă, „Patria“ din Cernăuțĭ ḑice, că ea nu póte sĕ fiă, decât cea mai energică opősiția, căcĭ asta e voința generală a neamului, urgia căruia e prea grea, încât s'o pótă suporta, décă se vor pune în contraḑicere cu generala lui voință.

Nu credem, că energica opoșiție a deputaților românĭ sĕ afle ostilitate la elementele oneste ale camerei, continuă „Patria“. Cu Germanii ne împreună comunul pericol al rutenisării; cu delegații armenopolonĭ din curia proprietarilor marĭ comuna ideiă a conservatismului, căreia i-se închină și representanții românĭ ai proprietății marĭ. Nicĭ un singur interes nu colidéză, nicĭ o singură notă discordantă nu se póte ivi între interesele românescĭ și cele ale acestor factorĭ. Germanismul e avisat la sprijinul nostru, precum suntem și noi avisațĭ la sprijinul lui. Tragedia sorții coloniilor germane din Galiția am desfășurat'o cu prisosință și tragedia rutenisării némului nostru nu-i mai puțin sguduitóre. Décă esistă elemente periclitate în esistența lor națională, sunt numai două în Bucovina: Germanismul și Românismul. Comunul pericol ar trebui sĕ-i împreune și acuma, ca odinióră pe protopărinții lor pe câmpiile eliseice dela Châlons-sur-Marne. Nu spre a combate pe Rutenĭ, ci spre-a

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Despre călindar*).

Călindarul este o cărticică séu o tabelă, în care sunt aședate tóte ḑilele unui an după lunĭ și sĕptĕmânĭ. El mai conține, afară de sĕrbătorĭ, fasele lunei, rĕsăritul și apusul sórelui, precum și alte lucrurĭ folositóre. Este cunoscut, că sunt 2 felurĭ de călindare: iulian și gregorian, a căror diferență a fost până acum de 12 ḑile, ér dela ultima Faur a. c. până la anul 2100 va fi 13 ḑile. De unde vine acéstă diferență și motivul crescerii ei, vom esplica în următórele rêndurĭ:

Timpul, cât îi trebue pămêntului, ca sĕ se învêrtéscă *odată* împrejurul sórelui, se numesce *an*. Acesta se mai póte defini și așa: *an* este timpul dela trecerea sórelui prin punctul de primăvară (ecuinocțiu) până la trecerea următóre. Anul acesta se numesce tropic și are 365 ḑile, 5 óre, 48 min. și $49\frac{1}{2}$ sec., séu ceva mai puțin ca $365\frac{1}{4}$ ḑile.

Anul civil séu calendaristic constă natural din un numĕr întreg de ḑile, fără fracțiune, adecă 365.

Anul de 365 ḑile e însĕ prea scurt și greșéla acésta ar face, ca aceeașĭ ḑi din călindar, d. e. 25 Decemvre, în decurs de 1400 anĭ sĕ trécă prin tóte anutimpurile, séu în decurs de 365 anĭ sĕ cadă Crăciunul pe la începutul tómnei, adecă în culesul cucuruzului, și după alțĭ 365 anĭ în seceratul grâului.

Pentru de a aduce în consonanță călindarul (anul civil) cu mișcarea pămêntului séu cu poziția sórelui față de pămênt, Iuliu Cesar a dispus la anul 45 înainte de Christos, ca anul comun sĕ aibă ca și până aci 365 ḑile, însĕ tot la 4 anĭ se se intercaleze 1 ḑi, adecă al 4-lea an sĕ fiă visect și sĕ aibă 366 ḑile. Cu alte cuvinte, Iuliu Cesar a luat anul de $365\frac{1}{4}$ ḑile. Acesta e érășĭ prea mare față de anul tropic cu 11 minute și $10\frac{1}{2}$ sec., care diferență face în 400 anĭ cam 3 ḑile.

Călindarul iulian numĕră așa-déră în 400 de anĭ cu 3 ḑile prea mult, ceea-ce ar avé ca urmare, că aceeașĭ ḑi din an, d. e. 25 Decemvre, ar merge în direcțiune contrară, adecă spre primăvară, deși cu pașĭ mai puțin repeḑĭ, adecă Crăciunul ar cădé primăvara pe la mucenicĭ în decurs de 12,000 anĭ.

In conciliul dela Nicea la anul 325 după Chr., s'a statorit, că Pascile sĕ se serbeze tot-déuna Duminecă după luna plină, care urméză după ecuinocțiu de primăvară. In anul acestui conciliu căḑù ecuinocțiu de primăvară pe 21 Martie, pe când în timpul lui Iuliu Cesar era în 24 Martie; o diferență de 3 ḑile în $325 + 45 = 370$ anĭ. Acéstă diferență între călindar și poziția sórelui, crescù dela anul 325 până la anul 1582 la 10 ḑile, așa că în anul acesta ecuinocțiul de primăvara căḑù pe 11 Martie. Diferența vine de-acolo, că anul lui Iuliu Cesar e cu 11 minute și $10\frac{1}{2}$ sec. mai mare, decât anul tropic.

Ca sĕ delăture și acest inconvenient, a dispus papa Gregoriu XIII în anul 1582 o reformă în călindar, care a constat în aceea, ca după 4 Octomvre 1582 sĕ nu urmeze 5 Oct., ci 15 Oct., ér pe viitor tot într'un grup de 400 anĭ 3 anĭ, carĭ după Iuliu Cesar erau visecțĭ, sĕ nu mai fiă visecțĭ și sĕ aibă 365 ḑile. Anii aceștia sunt anii secularĭ, carĭ nu se pot divida cu 400 fără rest, precum sunt anii 1700, 1800, 1900, 2100, 2200, 2300 și 2500.

După Iuliu Cesar sunt toțĭ anii secularĭ anĭ visecțĭ, pe când după stipulațiunea papeĭ Gregoriu XIII numai anii 1600, 2000 și 2400 sunt anĭ de 366 ḑile. Diferența de ḑile între cele două călindare e următórea pe 10 secule:

Dela	1582—1699 . . .	10 ḑile.
„	1700—1799 . . .	11 ḑile.
„	1800—1899 . . .	12 ḑile.
„	1900—2099 . . .	13 ḑile.
„	2100—2199 . . .	14 ḑile.
„	2200—2299 . . .	15 ḑile.
„	2300—2499 . . .	16 ḑile.
„	2500—2599 . . .	17 ḑile.
„	2600—2699 . . .	18 ḑile.

Perfect în sens matematic nu e nicĭ călindarul gregorian, însĕ în tot casul e mai bun, ca cel iulian, pentru-că greșala lui e mică și se observă numai după mai multe mii de anĭ, când prin intercalare se póte érășĭ îndrepta. Scopul călindarului gregorian este de a ținé ḑiua de 21 Martie tot la ecuinocțiu de primăvară, cum a fost în anul 325 pe timpul conciliului dela Nicea.

*) Publicăm acéstă lucrare, ca rĕspuns unui preot român la întrebarea: „Ce e causa de anul 1900 pentru noi Românii e an visect, ér pentru Ungurĭ nu?“ — Red.

ne apĕra de invasiunea lor. Bucovina odată rutenisată, anexarea ei către Galiţia va da şi germanismului de aicĭ lovitura de mórte, potenţând tot-odată dificultăţile şi de alta destul de marĭ între polonismul şi rutenismul din Galiţia. Din aceste părţĭ ţinuta deputaţilor românĭ credem, că nu póte afla contradicere.

Din România.

Raportul comisiunei budgetare.

Comisiunea budgetară a camerei române a presentat raportul sĕu asupra proiectului de budget general al statului pe 1900—1901 prin raportorul sĕu general d-l Nicolae *Filipescu.*

Proiectul de budget depus în cameră pe la finea lunei lui Decemvre anul trecut fixa veniturile şi cheltuelile totale la suma de 242,599,000 lei. De atuncĭ însĕ s'au votat câteva proiecte de lege, carĭ de-oparte creau fiscului venite nouĕ, de alta reduceau unele din sarcinele budgetare. In urma acésta s'a modificat proiectul de budget, aşa că astădĭ budgetul nu este numai echilibrat, ci dă un escedent la veniturĭ de 7.047,024 lei.

Ca resultat al lucrării comisiunei budgetare în acord cu d-l ministru al finanţelor şi cu miniştri de resort, veniturile şi cheltuelile fixate pentru eserciţiul budgetar 1900—1901 dau următorul tablou general:

Veniturĭ:

Contribuţiunĭ directe	41.030.000,—
„ indirecte	71.760.000,—
Monopolurile Statului	56.400.000,—
Veniturile minist. domeniilor	24.227.000,—
Veniturile ministeriului lucrărilor publice	21.964.437,—
Veniturile minist. de interne	11 205.000,—
Veniturile minist. de finanţe	4.690.000,—
Veniturile minist. de resbel	1.113.000,—
Veniturile minist. de esterne	286.000,—
Veniturile minist. de culte	260.000,—
Veniturile minist. de justiţie	431.000,—
Diferite veniturĭ	11.910.000,—
Total	245.276 437.—

Cheltuelĭ:

Datoria publică	92.771.092,36
Ministeriul de resbel	45.940.609,—
Ministeriu de finanţe	30.776.892,—
Ministeriul de culte	29.895.777,—
Ministeriul de interne	19.138.890,—
Ministeriul de lucrărĭ publice	4.795.000,—
Ministeriul de justiţie	6.408.456,—
Ministeriul de domenii	5.078.953,—
Ministeriul de esterne	1.796.460,—
Consiliul de ministri	77.380,—
	236.675.509,36
Fond pentru deschidere de credite suplimentare şi extraordinare	1.553.903,64
	238.229.413,—
Escedent de evaluărĭ la veniturĭ	7.047.024,—
Total	245.276.437,—

Impositele cele nouĕ, carĭ vor produce statului în viitorul eserciţiu budgetar suma totală evaluat la 18.035,000 lei se împarte astfel:

Taxa de 5 la sută asupra salariilor funcţionarilor	4.000.000
Ḑecimea adiţională la imposite directe	3.085.000
Modificarea legei patentelor	800.000
Modificarea legei timbrului şi înregistrărei	2.200.000
Sporirea din taxa spirtuóselor	2.000.000
Taxa de consumaţiune asupra zaharului	2.250.000
Taxa de consumaţiune asupra petroleului	2.200 000
Monopolul hârtie de ţigaretă	1 500 000
Total	18.035.000

D-l N. *Filipescu*, raportor general al budgetului pe 1900—1901, întroduce raportul sĕu cu următórea interesantă espunere:

Comisia budgetară, înainte de a întra în cercetarea obicĭnuită a budgetului, a voit sĕ stabilésca caracterul particular al budgetului, ce avem onórea de a supune aprobărei d-vóstre.

Mai întâiŭ am înlăturat propunerea de a se echilibra budgetul pe ipotesa unui an agricol rĕu.

Neapĕrat, un Stat agricol trebue sĕ fiă mai prudent ca altul în fixarea veniturilor şi cheltuielilor sale. Dér el nu póte lua drept normă anii de restrişte şi nu se póte încumĕta de a pune echilibrul budgetar la adăpostul orĭ-cărei crise agricole.

Indeosebĭ, în strîmtórea în care ne aflăm, a voi sĕ preaîntimpinăm, prin reducerĭ de decimĭ de milióne, deficitul incalculabil al unui nou an agricol desastros, ar fi sĕ sdruncinăm tótă organisaţia nóstră de Stat şi sĕ facem un rĕu cert, pentru a încerca şi totuşĭ a nu isbuti sĕ ne ferim de un rĕu întêmplător.

Décă n'am ţinut sémă de eventualitatea unei noue crise agricole, n'am putut însĕ sĕ n'avem în vedere crisa financiară, prin care trecem.

N'am cercetat dér isolat budgetul eserciţiului 1900 - 1901; ci l'am esaminat în legătură cu împrejurările financiare, care se reflectă asupră-i, în dependinţa situaţiei economice din care el trebue se rĕsară şi în vederea resultatelor ce, în anii ulteriorĭ, trebue sé dobêndim prin noua politică financiară, pe care adĭ o inaugurăm.

De am corĕspuns séu nu necesităţilor situaţiunei excepţionale, prin care trecem, rĕspund cele 18 şi jumĕtate milióne resurse noue create prin imposite şi cele 5 milióne economii realisate la cheltuelĭ.

Mulţumită acestor nouĕ resurse şi acestor economii, am putut echilibra budgetul stabilind cheltuelile la cifra de 236,675,509 lei, 36 banĭ; ér veniturile la 245,276,437 lei, reservând o sumă de 1,553,903 lei, 64 banĭ, pentru deschidere de credite suplimentare şi extraordinare. Echilibrând în aşa condiţiunĭ budgetul, ne rĕmâne un excedent de 7,047,024 lei.

Faţă de budgetul exerciţiului 1899—1900, budgetul cheltuelilor înfăţişéză un spor de 9.424.413 lei.

Acest spor se esplică prin douĕ cheltuelĭ ce ni-s'au impus în mod obligator, şi anume 7.014.612 lei, 80 banĭ, spor la datoria publică, şi circa 2.000.000 spor la prima de fabricaţiune a zahărului.

De acest spor de cheltuelĭ, care vine într'un an ca acesta sĕ îngreuneze budgetul nu suntem noi rĕspundĕtorĭ.

A trebuit sé contractăm un împrumut pentru acoperirea datoriei flotante şi pentru plata lucrărilor angajate. Er în ceea-ce privesce prima de fabricaţiune a zahărului suntem nevoiţĭ a ţiné sémă de nisce drepturĭ câştigate pe temeiul legei.

In faţa necesităţei de a spori, de o parte, budgetul cheltuelilor, ér pe de alta de a împlini lipsurile dela veniturĭ, lipsurĭ resultând din necesitatea de a preţui mai sincer evaluarea resurselor, atât din causa situaţiunei economice grele, cât şi din causa sdruncinărei echilibrului budgetar, am fost nevoiţĭ sĕ creăm resurse nouĕ.

Disponibilităţile, pe carĭ le-am dobêndit, fie prin creare de imposite, fie prin dobêndire de alte resurse, fie prin economii, se urcă la o cifră de circa 30 de milióne.

Acéstă cifră se descompune ast-fel:

Din imposite noue	18.535.000 lei
Din sporirea tarifelor de mărfurĭ dela căile ferate	3.500.000 „
Din urcarea preţului tutunului	3.000.000 „
Din economii	5.000.000 „
Total	30.035.000 „

In ceea-ce privesce întrebuinţarea acestei resurse de 30 milióne, a trebuit sĕ ţinem sémă de trei împrejurărĭ: sarcinele trecutului, carĭ ne impuneau sporirea budgetului cheltuelilor; necesităţile budgetare, carĭ ne sileau sĕ împlinim lipsurile resultând din o mai prudentă evaluare a veniturilor şi nevoile tesaurului, care ne îndatorau sĕ creăm un escedent.

Aşa fiind, întrebuinţarea sumei de 30.035.000 lei care însĕ trebue redusă la cifra de 29.535.000 lei, (căcĭ 500.000 lei din taxele militare alimentéză Casa dotaţiunei óstei) s'a făcut în modul următor:

Sporul budgetului 1900—1901 peste evaluările budgetului 1899—1900	9.424.413 lei
Acoperirea lipsurilor resultând din o mai prudentă evaluare a veniturilor şi dotarea mai justă a serviciilor	13.063.563 „
Escedent budgetar	7.047.024 „
Total	29.535.000 „

Un resultat atât de neobicĭnuit, dobândit într'un an atât de esceptional, este cât se póte de satisfăcĕtor.

Negreşit, faţă de situaţia tesaurului ar fi de dorit ca se avem un escedent cât mai mare.

Insĕ în situaţia economică, în care se află ţéra, de pe urma crisei agricole din anul 1899, am socotit, că nu e nicĭ drept, nicĭ folositor de a cere ţĕrei sacrificii mai marĭ.

Bulgaria şi Rusia. „Neues Wiener Tageblatt" primesce din Sofia scirea, că rusificarea Bulgariei înaintéză cu paşĭ repedĭ. Dovadă pentru acésta este onórea deosebită, ce i-se face consilierului financiar rusesc *Kobeko*, care s'a dus la Sofia din însărcinarea Ţarului. Adjutantul principelui Ferdinand l'a salutat pe Kobeko la gară şi principele a dat în onórea lui o serată strălucită. Tóte foile bulgare sĕrbătoresc pe Ţarul Nicolae, ca pe liberatorul Bulgariei şi care prin trimiterea lui Kobeko în principatul bulgar, face din nou un mare serviciŭ Bulgariei.

„Frankfurter Zeitung" afirmă, că principele Ferdinand va merge la finea lui Aprilie în Petersburg, cu scop de a contracta o căsĕtoriă cu una din marile ducese rusescĭ.

Mórtea generalului Joubert.

Burii sunt în mare doliu şi întristare. Vestitul lor general, eroul dela Majuba, sufletul şi înalt autoritate militară a lor, *Petru Iacob Joubert* a murit alaltăerĭ în urma unei bóle cronice de stomac, care i-a tăiat firul vieţii la vîrsta de 66 anĭ. Mórtea lui *Joubert*, care după capitularea lui Cronje, a capitulat şi el, dér nu înaintea lui Roberts, ci înaintea supremului Domn al păcii şi rĕsboiului, este pentru Burĭ o pierdere incalculabilă, ér pentru Englesĭ valoréză cât o luptă mare căştigată.

Joubert era cel mai capabil beliduce bur. Asta a dovedit'o el deja la începutul rĕsboiului, când în mănia bólei, ce-l tortura, s'a pus în fruntea luptătorilor patriei sale. Se bucura de-o mare autoritate, aşa că toţĭ ceilalţĭ comandanţĭ se închinau voinţei şi decisiunilor lui. Englesii îi purtau serios lui şi mai ales lui frica, ér acum, că a dispărut din rêndul celor vii, ei cred, că au ajuns la sfîrşitul rĕsboiului.

La 11 Octomvre anul trecut, ḑiua, în care a isbucnit rĕsboiul, *Joubert* a trecut frontiera Natalului pe la Volksrust şi a înaintat grabnic măturând din cale-i tot ce ar fi putut sĕ-l împiedece. Unul după altul oraşele englese, i-s'au predat şi garnisónele din ele îşĭ căutau mântuirea încătrău puteau. Peste o sĕptĕmână armata lui Joubert se afla la Glencoe şi Dundee, la 19 Oct. bătênd pe Englesĭ la Dundee, ér în 20 Oct. la Glencoe. La 29 Oct. Joubert se afla în faţa Ladysmith-ului, ér la 30 Oct. a împresurat pe White cu 12,000 de Englesĭ aicĭ. Lăsând o trupă suficientă pentru asediu, Joubert plecă dela Ladysmith de-alungul liniei ferate a Durbanului strîmtorând pe Englesĭ până la Pietermaritzburg. Tocmai atuncĭ sosì şi *Buller*, ér Joubert retrase trupele sale dela Pietermaritzburg şi în marş forţat şĭ a condus armata până la rîul Tugela, unde s'a şi oprit, aşteptând aicĭ pe Buller. De 6 orĭ a bătut Joubert pe Buller la Tugela: în 15 Dec. la Colenso, după o lună la Spionskop, douĕ sĕptĕmânĭ mai târḑiu la Vaalkrantz, apoi luna trecută de trei orĭ la Colenso. Au fost lupte grozave acestea. Malurile Tugelei deveniră mormêntul Englesilor. Zadarnic şĭ-a jertfit Buller cu miile ómenii sĕi, căcĭ pe Burĭ nu i-a putut clinti din loc.

Apariţia lui Roberts pe teatrul apusén al rĕsboiului a adus cu sine o mare schimbare. A urmat despresurarea şi liberarea Kimberleyului, apoi capitularea lui Cronje, după care Joubert s'a retras dela Tugela, a lăsat Ladysmithul pe mâna Englesilor şi s'a retras la munţii Biggars, unde organisà o mare resistenţă. Acum Joubert trebuì sĕ ia şi conducerea armatei din Oranje şi şĭ-a ales Kroonstadt şi lanţul de munţĭ de aicĭ ca loc de apĕrare. Aicĭ a întrunit el 25,000 de ómenĭ, ca sĕ aştepte pe Roberts venind de către Bloemfontein. Ḑilele trecute sosì scirea, că Joubert s'a dus din Kroonstadt la Pretoria, de unde avea de gând sĕ plece érăşĭ în Natal, căcĭ Buller pregătesce un atac. In Pretoria însĕ l'a ajuns pe neînfrântul Joubert catastrofa, care l'a doborît pentru veciă.

Mórtea lui a făcut, ca Pretoria şi toţĭ Burii sĕ îmbrace haina cernită de jale.

Petru Iacob Joubert, urmaşul unei familii hugenote din Francia, s'a născut la 1834 în *Kangi* (Capland). Cu marĭ lupte şĭ-a căştigat o mică avere şi s'a stabilit în districtul Wakkerstrom din Transvaal. Mai târḑiu ca advocat luà parte la viaţa publică. Intr'o vreme a mers dimpreună cu Krüger la Londra, ca sĕ apere drepturile Burilor. In lupta de libertate din 1884—89 el a nimicit pe Englesĭ la Majuba şi a recăştigat independenţa pierdută la 1877. La 1888 a fost ales vice-preşedinte al republicei. Décă victoria dela Majuba i-a făcut cunoscut numele pretutindenĭ, conducerea rĕsboiului actual i-a împletit lui Joubert cununa neveştedită a gloriei.

SCIRILE ḐILEI.

— 17 (30) Martie.

Delegaţiunile şcolare. Erĭ, Joi, s'au întrunit delegaţiunile şcolare dela biserica S-lui Nicolae din Scheiu şi dela biserica S-tei Adormirĭ din cetatea Braşov pentru a se constitui şi a alege noua Eforiă şcolară pe un period de trei anĭ. Preşedinte al delegaţiunilor a fost ales d-l notar regesc *Petru Nemeş*. Conform regulamentului se cetesc listele persónelor propuse de ambele comitete parochiale pentru a fi alese în Eforia şcolară. Indată după cetire d-l *N. P. Petrescu*, directorul filialei „Albina", ia cuvêntul şi declară, că d-sa fiind îndeajuns ocupat cu lucrările institutului, ce-l conduce, nu póte primi la nicĭ un cas sĕ fiă ales în Eforiă şi rógă delegaţiunile sĕ nu reflecteze la d-sa. După acésta s'a procedat la alegere, care a provocat nisce discursurĭ peste aşteptare înfocate, cerêndu-se sĕ se primésca listele în total, cum au fost produse de ambele părţĭ, ér de altă parte cerêndu-se alegere secretă. In cele din urmă, neputêndu-se învoi, s'a făcut alegere secretă, care a dat următorul resultat: Dela Sf. Nicolae au fost aleşĭ în Eforiă următorii domnĭ: Ioan *Petric*, Vasilie *Voina*, Dr. V. *Saftu*, Sterie *Stinghe*, Arsenie *Vlaicu* şi D. *Pascu*. Dela biserica din cetate au fost aleşĭ d-nii: P. *Nemeş*, Dr. G. *Baiulescu*, Teodor *Spuderca*, Nicolae *Flustureanu*, Dr. Ios. *Blaga* şi G. *Chelariu*. — Eforia s'a constituit apoi, alegênd ca preşedinte pe d-l protopop Vas. *Voina* şi ca vicepreşedinte d-l Nicolae *Flustureanu*.

Francisc de Brennerberg †. Vechiul şi meritosul primar al Braşovului, *Francisc de Brennerberg*, care de câţĭ-va anĭ s'a retras în pensiune, a încetat din viaţă erĭ după amédĭ. Inmormêntarea se va sĕvîrşi mâne, Sâmbătă, la 4 óre p. m.

Averea rĕposatului Nicolae Dumba! Din *Viena* se anunţă, că rĕposatul Nicolae *Dumba* n'a lăsat testament. Consiliul familiar va dispune asupra averii după notiţele aflate şi după dorinţele esprimate de rĕposatul. Averea rĕmasă se preţuesce în *20 milióne coróne.*

Laurenţiu Maximilian †. In puterea etăţii şi a activităţii sale, nemilósa mórte a tăiat firul vieţii lui *Laurenţiu Maximilian*, primul comisar dela poliţia nóstră din loc. El suferea de mai mult timp, dér se ţinea voinicesce şi era speranţă, că se va îndrepta pe deplin. De-odată însĕ a căḑut la pat atins de o uşóră paralisiă, însĕ érăşĭ şĭ-a venit în fire. Adĭ diminéţă încă a vorbit cu fraţii şi părinţii sĕi. Pe la órele 11 a. m. însĕ se vede, că în urma unui nou atac la inimă, a murit subit. Laurenţiu Maximilian a fost un zelos şi conscienţios funcţionar, tot-odată el îşĭ iubea neamul sĕu şi se mândrea, că a eşit din sînul lui. Sunt vre-o 15 anĭ, de când Maximilian a trecut dela primăriă la poliţiă ca subcomisar, unde a avansat până la postul de comisar I-iŭ, la care post fù ales cu unanimitate de representanţa comunală. Rĕposatul era singurul funcţionar, ce-l mai aveam noi Românii în gremiul funcţionarilor comunalĭ. — Adresăm întristaţilor sĕi părinţĭ şi întregei familii condolenţele nóstre cele mai sincere.

„Un Daco-Român pedepsit". Sub titlul acesta publică foile unguresci din Budapesta o telegramă, ce spun, că o pri-

mesc dela Blaşiu şi prin care li-se anunţă, că ministrul unguresc de culte a eliminat din tóte şcólele medii pe studentul de cl. V Zaharia *David* din causă de *„agitaţiune daco-românistă“*. — Cum ar fi putut un băiat din classa a V-a gimn. sĕ comită „agitaţiune daco-românistă“, e greu a-ţĭ închipui. Va fi şi acésta vre-o mĕsură luată pentru terorisarea tinerimei nóstre. Dorim sĕ aflăm adevĕrata stare a lucrului.

Peregrinagiul „naţional maghiar“ la Roma. In 24 Aprilie n. va pleca la Roma peregrinagiul „naţional maghiar“ sub conducerea primatelui Vaszary şi a 10 episcopĭ catolicĭ ungurĭ.

O scrisóre a lui Bismarck. Dilele acestea s'a publicat al 4-lea volum din Memoriile lui Bismarck, care conţine multe date necunoscute şi între care se găsesce şi o scrisóre a cancelarului de pe timpul când era student. Scrisórea acésta, ce a adresat'o Bismarck studentul unui profesor dela universitatea din Göttingen cu data de 16 Noemvre 1833 este următórea: „Ilustritatea ta ai fost atât de graţios sĕ-mĭ concedĭ a-mĭ face pedépsa de carcer când mĕ voiŭ reîntórce din vacanţa de St. Mihaiu. Dér, durere, m'am îmbolnăvit greu (în Berlin) ceea-ce mĕ silesce a rĕmâné aicĭ şi a-mĭ continua tot aicĭ studiile. Sănĕtatea mea sdruncinată nu mĭ-ar permite, sĕ fac o călĕtoriă aşa de lungă. De aceea te rog, ilustritate, sĕ-mĭ concedĭ a-mĭ face pedépsa de carcer la universitatea din Berlin.“

Nouă cucerire ruséscă. Din Jokohama se vestesce, că foile japonese discută cu mult interes scirea despre o nouă cucerire a Rusiei în Asia-orientală. Rusia intenţionéză a ocupa insula Deer de lângă Corea.

Contele Vincent de Benedetti, unul din bărbaţiii cei mai însemnaţĭ ai diplomaţiei din istoria modernă a Europei, a murit alaltăerĭ la Paris în urma unei apoplexii, ce l'a ajuns în casa princesei Matilda Bonaparte. *Benedetti* a jucat mare rol, ca trimis plenipotenţiar al Franciei la Berlin şi el a fost, care a audit din gura regelui prussian Wilhelm I cuvintele: *„N'am sĕ-ţĭ mai spun nimic“*, cuvinte, carĭ au fost decidĕtóre în conflictul dintre Francia şi Prusia pentru candidarea la tronul Spaniei. Acésta s'a întêmplat în Iunie 1870. Curênd a urmat apoi rĕsboiul franco-teutonic, care la Sedan a avut un sfîrşit atât de trist pentru Francia. După rĕsboiu contele Benedetti a trăit retras, petrecênd mai mult prin Italia.

Jan Kubelik. Ni se comunică, că artistul din causa unei bóle uşóre a fost silit de a'şĭ amâna concertul, ce era fixat pentru adĭ, pe diua *de 7 Aprilie st. n.* Programul forte interesant al acestui concert este următorul: 1) *Ernst*, concert Fis-moll. 2) *Wieniawsky:* Fantasia „Faust“. 3) *Paganini*: „God save the Queen“. 4) *Schumann*: „Träumerei“. 5) *Bazzini:* „La ronde de Lubins“. — Biletele deja cumpărate îşĭ susţin valabilitatea lor şi se pot căpĕta încă bilete în numĕr mic la librăria *Hiemesch.*

Musica orăşenéscă va cânta Duminecă, 1 Aprilie n., la otel „Europa“. Inceputul $7\frac{1}{2}$ óre. Intrarea 60 banĭ.

Cine „a vătĕmat demnitatea camerei ungare?“

Din com. M.-Turda, 26 Martie 1900.

Onor. Domnule Redactor! Aţĭ adus în nr. 56 dela 23 Martie n. scirea, că în şedinţa dela 20 Martie n. c. a camerei ungare, după deschiderea ei preşedintele presentă o hârtiă, prin care procurorul r. ung. din Cluşiŭ, pe basa §-lui 269 al codicelui penal, cerŭ imputernicire de-a trage la rĕspundere pe locuitorul din *Măhaciu, I. Gărduş*, spre a-l pedepsi pentru nisce *„espresiunĭ adênc vătĕmătóre pentru demnitatea camerei“*.

Cetitorii póte vor fi credut, că după ce cestiunea a ajuns chiar înaintea camerei, trebue că se tratéză de vre-o afacere seriósă şi că respectivul Ioan Gărduş, contra căruia voinicosul procuror dela Cluşiŭ şĭ-a sufulcat atât de grozav mânecile, este cine scie ce diplomat, séu mare bărbat politic.

Dér nu este tocmai aşa. După informaţiunile, ce mi-le-am câştigat din sorginte sigură, totul este o comediă înscenată de nisce „patrioţĭ“ modernĭ, carĭ prin calumniărĭ şi denunţărĭ vênéză după ciolane de ros. Etă cum stă lucrul:

Ioan Gărduş, înspăimêntătorul adversar al „statului naţional maghiar“, al căruia nume a ajuns prin camera maghiară întocmai ca şi Pilat în Credeu, şi cu care va avé sĕ dea pept aprigul străjuitor dela Cluşiŭ al intereselor maghiarismului, este un modest ţĕran din Măhaciu, care are puţină trecere. Mai astă-vară mergênd el beat la casa comunală şi aflând acolo pe notarul, pe primarul şi câţĭva ómenĭ, între carĭ şi scriitorul notarului cu numele Ioan Pop, — care timp de 20 de anĭ a servit ca învĕţător la şcóla română, ér acum de când a ajuns sĕ capete o pensiă de 200 fl. pe cuvênt că ar fi orb, deşi funcţionéză ca scriitor în cancelaria notarului, e un duşman al şcólei române şi al Românilor peste tot, — pe ei i-a admoniat Gărduş, dicêndu-le „sĕ se pórte în mod cinstit şi sĕ nu facă tâlhării“. Notarul a sărit atuncĭ asupra lui, voind sĕ-l bată, dér n'a putut rĕsbi cu Gărduş. Atuncĭ a sărit în ajutorul notarului şi scribălăul sĕu Ioan Pop şi în acéstă hărţuială Gărduş li-a strigat, că fac tâlhării, că sunt nedreptĭ etc.

Ce va fi mai dis Gărduş, care cum spusei, era şi ameţit de beutură, nu sciu, dér dintr'asta s'a iscat procesul, care a făcut sĕ ajungă numele bietului Gărduş în camera deputaţilor. El este acusat, pentrucă a protestat în contra nedreptăţilor şi abusurilor, atribuindu-i-se că ar fi înjurat şi pe cei ce aduc legĭ asupritóre.

In acésta constă „vătĕmarea demnităţii camerei“, care a servit de pretext procurorului ca sĕ-şĭ arate şi el „patriotismul“, cerênd împuternicire de-a stórce „satisfacţiă“ dela Gărduş pentru domnii deputaţĭ!

Dureros este numai, că urzitorul acestui scandal este un Român, care pentru nisce miserabile ciolane s'a făcut unélta adversarilor noştri.

X.

Societatea geografică română.

Darea de sémă anuală a d-lui secretar-general ***George I. Lahovari*** *către adunarea generală.*

(Urmare).

Şi în anul trecut s'au ţinut mai multe congrese, la care au participat şi societatea nóstră; astfel a fost al VII-lea congres geografic internaţional, care s'a ţinut astă tómnă la Berlin, şi în care societatea geografică română a fost representată prin secretarul ei general. Despre acest congres vom vorbi mai pe larg în cursul acestui raport.

Un alt congres interesant s'a ţinut, mai în acelaşĭ timp, la Roma; voiŭ sĕ vorbesc de marele congres internaţional al orientaliştilor, la care au participat d-nii profesorĭ Urechiă, Gr. Tocilescu, M. Holban d-na Smara şi alţii.

Se scie din relaţiunile jurnalelor şi revistelor, ce rol însemnat au avut representanţii românĭ la acest congres internaţional şi manifestaţia de simpatiă a Italienilor pentru noi.

Un alt congres de mare însemnătate, acela s'a ţinut la Haga, *Congresul păcii*, convocat după iniţiativa umanitarului şi gloriosului autocrat al tuturor Rusiilor.

Decă nu a dat róde imediate şi positive nu este de mirat, dér sĕmênţa păcei s'a sĕmĕnat; ea va rodi cu timpul şi sĕ sperăm, că secolul, care rĕsare, va fi mai puţin sângeros ca secolul al XIX-lea, care s'a zămislit în sânge, şi care acum se sfîrşesce maculat de un sânge nevinovat.

D'abia se închisese porţile templului lui Ianus, la Haga, şi ele furĕ deschise în Transvaal! Admirăm cu tótă lumea eroismul antic al acestei micĭ, dér virtuóse naţiunĭ, care se încumĕtă a şĭ apĕra libertatea şi moşia contra acelui colos, care se chiamă *Imperiul britanic!*

Pentru-ca sĕ pricepem şi sé putem urmări din depărtare peripeţiile acestui rĕsboiŭ, este indispensabil a cunósce, fiă chiar aproximativ, disposiţiile terenului, unde se mişcă puterile beligerante.

Dăm mai jos un mic vocabular *boer*, care va permite cetitorilor de a-şĭ da séma şi de disposiţiile topografice ale teatrului rĕsboiului şi de greutăţile, carĭ au de învins armatele britanice înainte de-a ajunge la scopul, ce şĭ-au propus, adecă: ocuparea oraşelor capitale Bloemfontein şi Pretoria.

Cu ajutorul acestui mic dicţionar, cetitorul va puté lesne sĕ pricépă, pentru-ce Englesii, victorioşĭ de pildă la *Elandslaagte* şi la *Graspan*, au fost bătuţĭ cu desĕvêrşire în alte localităţĭ ca la *Nicholson's nek* şi la *Stromberg.*

Un *spruit* (Doornspruit, Bronskhortspruit) însemnéză o *gârlă mică*, un *rîuşor.*

Modder (Modder River, modder spruit) însemnéză *mlaştină.*

Un *doorn* este o pădurice de arborĭ şi de copăcei mărăcinoşĭ.

Un *Rop* séu *Kopje* este un deal, o prăpastiă (Lombard's Rop, Luipaard's Rop.) Un *pan* este o *vale* séu o *luncă* (graspan, Kraajpan).

Laagte (Elendslaagte) însemnéză *câmpiă, vale, plaiŭ,* şi *dal* asemenea *vale.*

Nek, poort nauw (nichloson's Nek, nauwpoort) însemnéză: *pas, cărare strimtă în munţĭ*

Nauw însemnéză *srtrîmt, strîmptóre.*

Berg însemnéză *munte* (Stormberg: muntele tempestelor).

Richt însemnéză *trestiă* (Rict-fontein).

Un *Kloff* însemnéză o prăpastiă (Grobler's kloff).

Un *klip*, o stângă abrupată (Klip fontein).

Un *drif* este o trecĕtóre prin apă (Botha's drif).

Un *bosch* (Hont bosch), o pădure.

Un *aar* este o vênă de apă subterană. Un *fontein*, un rîuleţ (Randfontein, Bloemfontein).

Graas însemnéză *iarbă*, livede. (Grasspan); *nest*: cuib. (Honinguest kloof, prăpastia cuibului cu miere).

Mai sunt unele nume poetice:
Danwdrop: o picătură de rouă.
Elandslaagte: lunca elanilor.

Sunt şi nume cu tendinţe morale: *Twistniat*=nu vĕ certaţĭ séu *Halpmekaar*: ajutaţi-vĕ unii pe alţii, etc.

Aceste notiţe filologice nu sunt dela mine, eu nu cunosc *limba Burilor* séu a *Boerilor*; le-am copiat pur şi simplu dintr'o escelentă revistă geografică, acea a societăţii din Lyon, şi ca sĕ nu fiu acusat mai târdiu de *plagiator* şi sĕ mĕ pună vre-un jurnal pe *două colóne*, mĕ grăbesc a-mĭ mărturisi pĕcatul dela început.

Ca o antiteză a acestui rĕsboiŭ, vedem o altă mare naţiune lucrând cu încordată stăruinţă şi pregătindu-se a oferi lumei întregĭ resultatele binefăcĕtóre ale păcei.

Esposiţia dela Paris este o lecţiă viuă de ce marĭ şi binefăcĕtóre bunurĭ ar fi capabilă omenirea, décă frăţesce şi unită ar lucra la olaltă pe cale pacĭnică la progresul, şi prin urmare, la bunul traiŭ al naţiunilor.

La acest mare concurs internaţional ne presentăm şi noi ca societate geografică, trimiţênd la esposiţiă rodul acestor 25 de anĭ de muncă, şi adecă bulentinele nóstre anuale în 20 de volume, cele 32 de dicţionare parţiale şi două volume din marele Dicţionar; pe lângă acésta, am mai trimis o mică notiţă (în limba francesă), în care se cuprinde istoricul şi activitatea societăţii nóstre geografice în acest interval de timp.

Partea cartografică este representată prin meritósele lucrărĭ ale institutului nostru geografic militar, astfel, că deşi bine înţeles, în proporţiunĭ modeste, totuşĭ n'am rĕmas cu totul strĕinĭ de mişcarea geografică, care în timpul din urmă a luat o aşa de mare importanţă în lumea întrégă.

(Va urma).

Academia Română.

Raport asupra lucrărilor făcute în anul 1899—1900.

— Fine. —

3. La *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, care este a se decerne celei mai bune cărţĭ scrise în limba română, cu cuprins moral, de orĭ-ce natură, apărută dela 1 Nov. 1898 până la 31 Oct. 1899, — s'au presentat publicaţiunile următóre:

Achimescu (I.), Spicurĭ, culegerĭ din englezesce, Bucurescĭ 1899. *Adamescu* (Gh.), Noţiunĭ de istoria limbii şi literaturii românescĭ, ed. III, Bucurescĭ 1899. *Boiu* (Zaharia), Seminţe din agrul lui Christos, tom. I, II, Sibiiu 1898/99. *Găvănescu* (I.), Curs de pedagogie, Bucurescĭ 1899. *Ionescu-Gion* (G. I.), Istoria Bucurescilor, Bucurescĭ 1899. *Maxim* (D. G.), Critica sistemului probelor. — Comisiunĭ rogatorii interne şi internaţionale, Iaşĭ 1899. *Mihăescu* (N.), Filosofia socialismului, Câmpulung 1900. *Oeconomu* (Ciru), Fiica lui Sejan, poveste istorică, Bucurescĭ 1899. *Popea* (Ioan), Caractere morale. — Exemple şi sentinţe, Braşov 1899. *Possa* (Dr. S.), Anatomia artistică, Iaşĭ 1899. *Szmigelski* (Dr. V.), Istoria legei nouĕ, tom. I, Blaşiu 1899. *Ursachi* (G. C.), O căsniciă, Bucurescĭ 1899. *Vasilescu* (Ştef. Ilie), Fabule şi satire morale, p. I, Bucurescĭ 1899.

4. La *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 lei, care era a se decerne unei cărţĭ scrise în limba română şi publicată dela 1 Ianuarie 1894 până la 31 Octomvre 1899, al cărei cuprins sĕ fiă: „Istoria comerciului la Românĭ“, séu „Starea actuală a comerciului în România“, séu „Studii asupra legislaţiunii comerciale în Statul român“, séu orĭ ce alte subiecte privitóre la comerciul român, — nu s'a presentat nicĭ o publicaţiune.

5. Nu s'a presentat de asemenea nicĭ o lucrare la *Premiul Alexandru Ioan* Cuza, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891 până la acordarea premiului, care era sĕ se dea celei mai bune scrierĭ în limba română asupra subiectului: „Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor“.

Nu s'au presentat lucrărĭ nicĭ la *Premiul Statului Eliade Rădulescu*, de 5.000 lei, la al căruia concurs era pus subiectul: „Istoria Românilor în timpul Domniilor Regulamentare“.

6. In fine, la *Premiul Adamachi* de 5.000 lei, care este a se da celei mai bune scrierĭ în limba română asupra subiectului: „Studii asupra pelagrei“, — s'a presentat un manuscript purtând devisa: Proximus tuus“.

Publicaţiunile şi manuscriptul presentate la aceste concursurĭ în terminele regulamentare anunţate de Academiă, au fost trimise în studiul comisiunilor alese pentru acest scop în sesiunea trecută.

7 Conform regulamentului Fundaţiunii Ioan Lecomte du Noüy, concursul pentru acordarea în diua de 10 Maiŭ a premielor anuale pentru desemnul după antic şi după natură s'a ţinut în anul acesta între elevii Şcólei de Bele-Arte din Iaşĭ. După recomandaţiunea comisiunii esaminatóre, s'a acordat jumĕtate din premiŭ desemnului după natură cu devisa „Sânt“ şi cea-laltă jumĕtate s'a împărţit între desemnele după antic cu devisele „Desilusionat“ şi „Aderenţă“. Intâia lucrare s'a constatat a fi a d-lui D. Băncescu şi cele-lalte doue ale d-lor A. Catelin şi I. Săcoşianu.

ULTIME SCIRI.

Pretoria, 29 Martie. *Joubert* a murit Marţĭ spre Miercurĭ nóptea. Inmormêntarea lui se face adĭ. — Preşedintele *Krüger a luat însu-şĭ comanda supremă.*

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţĭ:

Scrierĭ scolare.

Istoria pedagogiei de *V. Gr. Borgovan* O carte nouă şi de mare interes pentru toţĭ bărbaţii de şcólă. Preţul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul scólelor poporalĭ din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiŭ) costă 25 cr., ér partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop* învĕţător în Năsĕud. Teoria, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, fost profesor în seminariul din Blaşiu şi vicar la Făgăraş. Preţul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invĕţătura creştinéscă, séu ***Catechismul mare*** pentru tinerimea greco-cath *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag, format 8⁰, e legată solid şi costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Idei fundamentale în economia politică. D-l *Ioan Socaciu*, vechiŭ profesor la scólele comerciale române din loc, a scos de sub tipar o nouă broşură sub titlul de mai sus, fiind adausă în partea a doua şi o *nouă teoriă sociologică*, care conţine lucrurĭ de interes scientific deosebit mai ales pentru specialiştĭ. A cunósce ideile fundamentale ale economiei politice este fără îndoélă de mare interes pentru orĭ care cetitor inteligent. Un esemplar costă 65 cr. şi se póte procura séu direct dela d-l autor, în a căruia editură a apărut opul, séu dela Tipografia „A. Mureşianu".

*

Pentru comercianţĭ funcţionarĭ şi toţĭ ómenii de afacerĭ, precum şi studenţĭ putem recomanda următórele cărţĭ:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la şcóla română gr. or. din Braşov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei" şi e menită a face marĭ servicii tuturor, carĭ au afacerĭ cu cambii poliţe). Preţul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr).

„Curs complet de corespondenţa comercială", de *I. C. Panţu*. Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi spediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede şi cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu*, prof. la şcóla comercială superióră din loc. Tracteză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple, pe carĭ studiindu-le cu atenţiune, póte orĭ şi cine sĕ înveţe contabilitatea, adecă ţinerea socotelelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ḑile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit, aşa ca sĕ fie înţelese de orĭ şi cine; de-asemenea modul de calculare al intereselor la băncĭ şi teoria conturilor curente. Preţul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.15
Renta de coróne ung. 4%	93.45
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	100.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.15
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.75
Impr. ung. cu premii	164.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.70
Renta de argint austr.	99.40
Renta de hârtie austr.	99.15
Renta de aur austr.	98.20
Losurĭ din 1860.	136.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	127.50
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	187.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	235.60
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale germane	118.60
London vista	242.90
Paris vista	96.35
Rente de coróne austr. 4%	99.50
Note italiene	90.20

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul pieţei Braşov.

Din 29 Martie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.88	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.60	Vênd.	18.66
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.27
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	127.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

ANUNCIURI
(inserţiuni şi reclame)

sunt a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casul publicării unuĭ anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans."

Sosirea şi plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Trenul de persóne la 8 óre dim.
II. Tr. accel. peste Cluşiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 óre 25 min. séra

Dela Bucuresci la Braşov:

I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 0 óre — min. dim.
II. Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 óre 27 min. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la 8 óre 25 m. d., (are legătură în St.-Georgĭ cu Ciuc-Szerda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de persone la 1 óră 51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la 6 óre 48 m. séra, (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (G. Bartolomeiu).

I Trenul mixt la 6 óre 22 min. dim.
II. Trenul mixt la 1 óră 13 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la 8 óre 25 min. dim
II. Trenul de pers. la 1 óră 51 min. p. m.
III. Trenul mixt la 6 óre 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la 5 óre 8 min. diminéţa
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la 7 óre 48 min. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la 3 óre 55 min. d.
II. Trenul mixt la 11 óre a. m.
III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia, Cluşiu) la 2 óre 19 min. p. m.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de persóne la 5 óre 19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 m. p. m. are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (G. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la 9 óre şi 2 min. a. m.
II. Trenul mixt la 3 óre 18 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la 5 óre 19 min. dim.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 min. p. m.

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.